

gemeente
Zoetermeer

OMNIBUSENQUETE 2015

Deelrapport stadsnatuur en natuurbeleving

OMNIBUSENQUETE 2015

Deelrapport: Stadsnatuur en natuurbeleving

december 2015

Analyse en rapportage:
In opdracht van:

Josée Boormans, afdeling JaBo/Onderzoek en Statistiek
Hendrik Baas, afdeling Stedelijke ontwikkeling

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Samenvatting	5
1. Onderzoeksverantwoording	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Respons	7
1.3 Opzet rapport	7
2. Resultaten	
2.1 Ervaren Stadsnatuur in de eigen buurt	9
2.2 Waardering voor de stadsnatuur in de eigen buurt	11
2.3 Bloemrijke bermen en oevers	12
2.4 Begroeiing van oevers	14
BIJLAGE 1. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	17
BIJLAGE 2. Bevolking, steekproef en respons	19
BIJLAGE 3. Tabellen	21
BIJLAGE 4. Selectie van de vragen uit de omnibusenquête 2015 m.b.t. het onderwerp Stadsnatuur	23

SAMENVATTING

- *Van de respondenten ervaart 79% de Stadsnatuur in de eigen buurt. Vooral respondenten uit Meerzicht-West, Meerzicht-Oost, de Leyens, Noordhove-West en Noordhove-Oost, Rokkeveen-West en Oosterheem-zw ervaren de stadsnatuur in hun eigen buurt.*
- *Van alle respondenten waardeert 90% de stadsnatuur in hun eigen buurt. Dit percentage ligt hoger onder respondenten die de stadsnatuur in hun eigen buurt ervaren dan die dan niet doen.*
- *Het merendeel van de respondenten staat positief tegenover bloemrijke bermen. Meer dan twee derde zegt de bloemrijke bermen prachtig te vinden en iets minder dan twee derde van de respondenten zegt het leuk te vinden dat de bloemrijke bermen vlinders en vogels aantrekken.
Wel is meer dan één op de vijf respondenten van mening dat bloemrijke bermen het uitzicht belemmeren bijvoorbeeld op kruispunten. Daarnaast vindt een klein percentage van de respondenten het vervelend dat de bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid.*
- *Twee derde van de respondenten geeft de voorkeur aan oevers met afwisseling tussen begroeiing en stukken die niet begroeid zijn. Meer dan gemiddeld spreekt men die voorkeur uit in Seghwaert-zw en de Leyens.
Een kwart van de respondenten geeft de voorkeur aan oevers met begroeiing. Deze voorkeur speelt meer dan gemiddeld in Palenstein en Stadscentrum.*

1

Onderzoeksverantwoording

1.1 inleiding

In september/oktober 2015 is in Zoetermeer de jaarlijkse omnibusenquête gehouden. In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. Eén van deze onderwerpen in deze omnibusenquête is het onderwerp stadsnatuur en natuurbeleving.

1.2 respons

Voor de omnibusenquête 2015 zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken van 4000 inwoners van Zoetermeer, die op 1 september 2015 18 jaar of ouder waren. Voor de personen in de steekproeven geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (verzorgingshuis voor ouderen, gevangenis, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit de drie steekproeven zijn verschillende enquêtes voorgelegd.

De vragen van het onderzoek zijn in de laatste week van september en de eerste drie weken van oktober 2015 aan de respondenten voorgelegd.

Bij de aanbiedingsbrief bij de enquête zat een inlogcode om de vragenlijst digitaal in te vullen. In totaal hebben 1157 respondenten deze digitale vragenlijst ingevuld.

Het onderwerp stadsnatuur en natuurbeleving is door 1131 personen ingevuld waarvan 362 personen een digitale vragenlijst invulden en 769 personen een papieren vragenlijst.

Eigen aan steekproefonderzoek is dat de uitkomsten een schatting geven van de werkelijkheid. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid rondom de onderzoeksuitkomsten.

1.3 Opzet rapport

In het volgende hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

In bijlage 2 worden kenmerken van de respons (geslacht, leeftijd) vergeleken met gegevens uit het bevolkingsbestand. In bijlage 3 staan tabellen. De vragen waarop de rapportage is gebaseerd staan in bijlage 4.

2

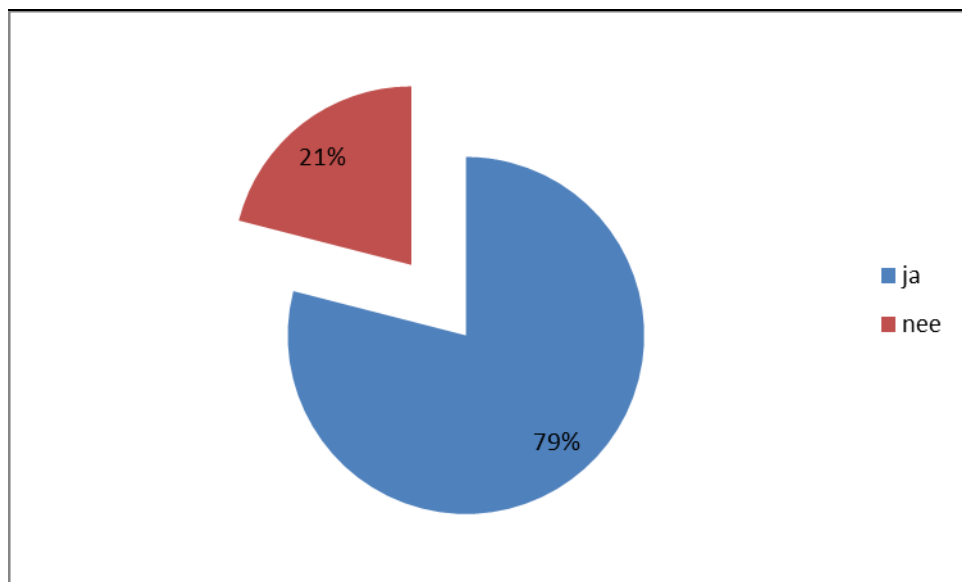
STADSNATUUR

2.1 Ervaren stadsnatuur in de eigen buurt

Onder stadsnatuur wordt het spontane planten en dierenleven in de stad verstaan. Deze planten en dieren maken gebruik van de mogelijkheden die de stad biedt, zoals parken, groenstroken, tuinen, gazons, muren, daken en watergangen, maar ook puinstortplaatsen, braakliggende terreinen en composthopen.

Aan de respondenten is gevraagd of ze in hun eigen buurt de stadsnatuur ervaren. Van de 1220 respondenten uit het onderzoek gaven er 16 geen antwoord op deze vraag. Van de overige 1115 respondenten ervaart 79% de stadsnatuur (zoals hierboven beschreven) in de eigen buurt en 21% ervaart de stadsnatuur niet.

Grafiek 1. % respondenten dat al of niet de Stadsnatuur in de eigen buurt ervaart

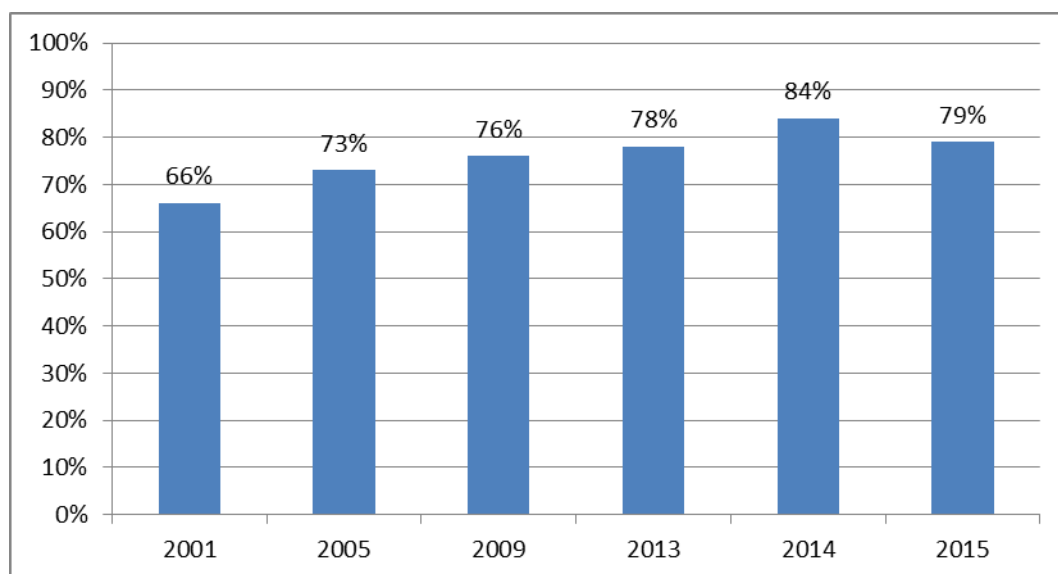
Ook in eerdere omnibusenquêtes is deze vraag voorgelegd aan de respondenten. In de volgende grafiek staat een overzicht in de tijd.

Was er in 2014 nog sprake van een significante stijging van het aantal respondenten dat de stadsnatuur in de eigen buurt ervaart dan blijkt dat er in 2015 sprake is van een significante daling ten opzichte van 2014.

In de tijd gezien, lijkt 2014 een uitzondering te zijn en past het resultaat van 2015 beter bij de stijging in de tijd.

Grafiek 2. Aantal en percentage respondenten dat de stadsnatuur in de eigen buurt ervaart (1998-2015)

- *betreft alleen de jaren dat de vraag in de omnibusenquête is voorgelegd*

Een uitsplitsing naar buurt laat zien dat respondenten uit de buurten Meerzicht-West, Meerzicht-Oost, de Leyens, Noordhove-West en Noordhove-Oost, Rokkeveen-West en Oosterheem-zw meer dan gemiddeld in Zoetermeer het geval is de stadsnatuur in hun eigen buurt ervaren.

Palenstein, Driemanspolder en Seghwaert-zw laten de laagste score zien met relatief het laagste aantal respondenten dat de stadsnatuur in de eigen buurt ervaart

Tabel 1. Het ervaren van de stadsnatuur in de eigen buurt in %

Buurt waar men woont	Ervaart u de Stadsnatuur in de eigen buurt?		
	Ja	Nee	Totaal
Dorp	77,3%	22,7%	100% (n= 44)
Stadscentrum	78,4%	21,6%	100% (n= 37)
Palenstein	66,7%	33,3%	100% (n= 33)
Driemanspolder	67,8%	32,2%	100% (n= 59)
Meerzicht-West	87,0%	13,0%	100% (n= 77)
Meerzicht-Oost	86,0%	14,0%	100% (n= 43)
Buytenwegh	76,0%	24,0%	100% (n= 104)
de Leyens	84,5%	15,5%	100% (n=110)
Seghwaert-zw	69,8%	30,2%	100% (n= 53)
Seghwaert-no	77,6%	22,4%	100% (n= 76)
Noordhove-West	93,5%	6,5%	100% (n = 31)
Noordhove-Oost	89,8%	10,2%	100% (n= 49)
Rokkeveen-West	86,8%	13,2%	100% (n= 91)
Rokkeveen-Oost	71,9%	28,1%	100% (n=114)
Oosterheem-zw	79,4%	20,6%	100% (n= 34)
Oosterheem-no	79,1%	20,9%	100% (n=115)
Overig	77,8%	22,2%	100% (n= 45)
Totaal	79,3%	20,7%	100% (n=1115)
<i>Onbekend 16 respondenten</i>			

2.2 Waardering voor de stadsnatuur in de eigen buurt

Van de respondenten zegt 90% de stadsnatuur in de eigen buurt te waarderen. Dit is geen significant verschil ten opzicht van 2014 toen 92% zei de stadsnatuur in de eigen buurt te waarderen.

In 2015 waardeert één op de tien respondenten de stadsnatuur in de eigen buurt niet.

Wordt een indeling gemaakt naar ervaren stadsnatuur en de waardering er voor dan blijkt dat 97% (98% in 2014) van respondenten die de stadsnatuur in hun eigen buurt ervaren deze stadsnatuur waardeert.

Van de respondenten die de stadsnatuur in hun eigen buurt *niet* ervaren, geeft maar 63% (58% in 2014) aan de stadsnatuur in de eigen buurt te waarderen.

Tabel 2. Verband tussen het ervaren van de stadsnatuur in de eigen buurt en de waardering voor deze stadsnatuur

Ervaart u de stadsnatuur in uw eigen buurt?	Waardeert u de stadsnatuur in uw eigen buurt?		
	Ja	Nee	Totaal
Ja	96,6%	3,4%	100,0%
Nee	62,9%	37,1%	100,0%
Totaal	89,9%	10,1%	100,0% (n=1115)

In 2015, is net als in 2011 aan de respondenten gevraagd waar men het meeste geniet van de (stads)natuur in Zoetermeer. Dat kan zijn bij het eigen huis en/of in de volkstuin, in de buurt of in recreatiegebieden/parken.

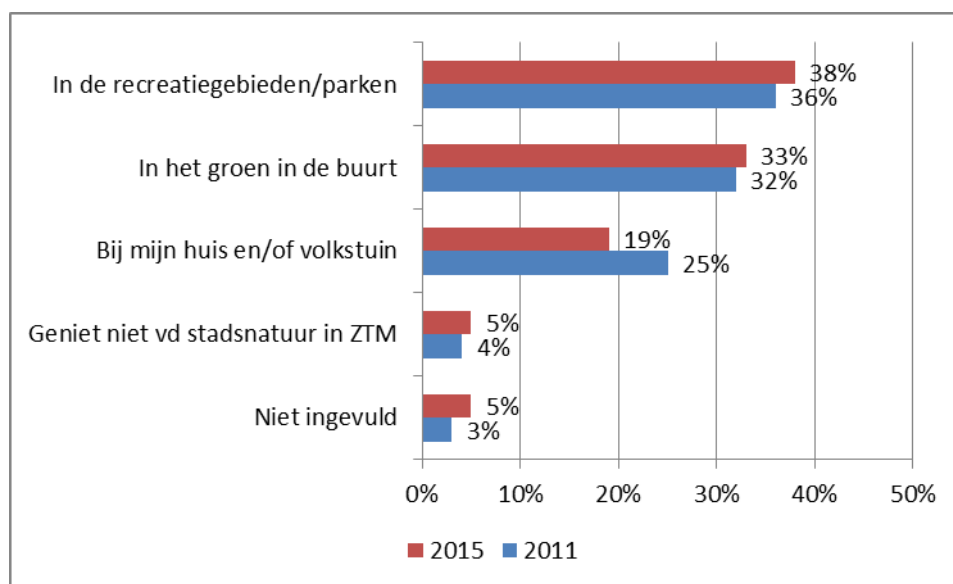
Relatief de meeste respondenten (40%) geven aan te genieten van het groen in de recreatiegebieden/parken. Daarnaast zegt 35% het meest van de natuur te genieten in het groen van de buurt. Eén op de vijf respondenten geniet het meest van de natuur bij het eigen huis en/of de volkstuin.

Tabel 3. Groen waarvan met het meest geniet in Zoetermeer

Waar geniet u het meest van de (stads)natuur in Zoetermeer?	in aantal	in % van het totaal
Bij mijn eigen huis en/of in de volkstuin	215	20,1%
In het groen van de buurt	376	35,2%
In de recreatiegebieden/parken	424	39,7%
Geniet niet van de stadsnatuur in Zoetermeer	54	5,1%
Subtotaal	1069	100,0%
Geen antwoord	62	
Totaal	1131	

Ook in 2011 genoten de respondenten het meeste van het groen in de recreatiegebieden/parken en van het buurtgroen. In de onderstaande grafiek is ook, net als in 2011, de categorie 'niet ingevuld' meegenomen waardoor de percentages iets lager uitvallen dan zonder deze categorie het geval is. In 2011 genoten relatief meer respondenten van het groen bij hun huis en/of volkstuint dan in 2015 het geval was. De overige verschillen tussen beide jaren zijn klein.

Grafiek 3. Groen waarvan men het meest geniet in 2011 en 2015

2.3 Bloemrijke bermen en oevers

De gemeente Zoetermeer streeft (in het kader van een duurzame stad) naar een zo groot mogelijke variatie aan in het wild levende plant- en diersoorten op haar grondgebied. Dit bevordert de leefbaarheid en verkleint de kans op plagen. Ook de bloemrijke bermen en oevers dragen daaraan hun steentje bij.

Aan de respondenten is een aantal stellingen over deze bloemrijke bermen voorgelegd. Achter elke stelling kon men aangeven of men het er mee eens was.

Van de respondenten blijkt het merendeel positief tegenover bloemrijke bermen te staan. Uit de resultaten blijkt namelijk dat meer twee derde van de respondenten de bloemrijke bermen prachtig vindt. En iets minder dan twee derde van de respondenten zegt het leuk te vinden dat de bloemrijke bermen vlinders en vogels aantrekken.

Wel is meer dan één op de vijf respondenten (22%) van mening dat bloemrijke bermen het uitzicht belemmeren bijvoorbeeld op kruispunten.

Een relatief klein percentage vindt het vervelend dat de bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid.

Tabel 4. Mening van de respondenten over een aantal stellingen over bloemrijke bermen en oevers
 ▪ *men mocht meer antwoorden geven*

Stellingen:	aantal keren genoemd	In % van het totaal aantal respondenten
Bloemrijke bermen zijn mij niet eerder opgevallen in Zoetermeer	119	10,7%
Bloemrijke bermen trekken vlinders en vogels aan, dat vind ik leuk	715	64,2%
Bloemrijke bermen belemmeren het uitzicht, bijv. op kruispunten	249	22,4%
In de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig	738	68,3%
Bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid, dat vind ik vervelend	77	6,9%
Totaal aantal respondenten: 1113		

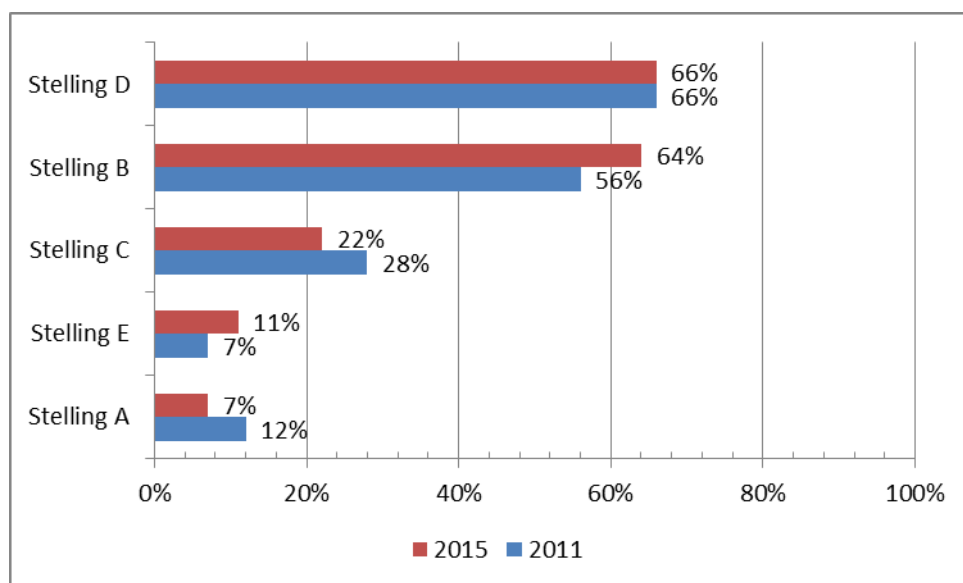
Ook in 2011 zijn de bovenstaande stellingen aan de respondenten voorgelegd. In grafiek 3 worden de resultaten van beide jaren naast elkaar weergegeven. Uit de resultaten blijkt dat er tussen beide jaren sprake is van een toenemende waardering voor de bloemrijke bermen.

Zo blijkt dat twee derde van de respondenten (66%) in zowel 2011 als in 2015 vindt dat de afwisseling in bloemrijke bermen in de seizoenen prachtig is. Daarnaast vinden in 2015 relatief meer respondenten (64%) dan in 2011 (56%) het geval is het leuk dat bloemrijke bermen vlinders en vogels aantrekken. En zijn er in 2015 relatief minder respondenten van mening dat bloemrijke bermen het uitzicht belemmeren dan in 2011 het geval was.

Er zijn in 2015 ook relatief minder respondenten van mening dat de bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid (2015:11% en 2011: 7%)

Wel blijkt uit de resultaten dat iets meer dan één op de tien respondenten aangeeft dat de bloemrijke bermen in Zoetermeer hen niet zijn opgevallen. In 2011 gaf maar 7% van de respondenten dit aan.

Grafiek 4. Mening over de stellingen in 2011 en in 2015

- Stelling D: In de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig
- Stelling B: Bloemrijke bermen trekken vlinders en vogels aan, dat vind ik leuk
- Stelling C: Bloemrijke bermen belemmeren het uitzicht, bijv. op kruispunten
- Stelling E: Bloemrijke bermen zijn mij niet eerder opgevallen in Zoetermeer
- Stelling A: Bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid, dat vind ik vervelend

2.4 Begroeiing van oevers

Aan het einde van de vragen over dit onderwerp werden er nog drie foto's voorgelegd met daarop oevers en rietkragen in Zoetermeer. De respondenten konden aangeven welke van getoonde oevers op de foto's hun voorkeur had.

1. met begroeiing in de oever

2. zonder begroeiing in de oever

3. afwisselend met en zonder begroeiing in de oever

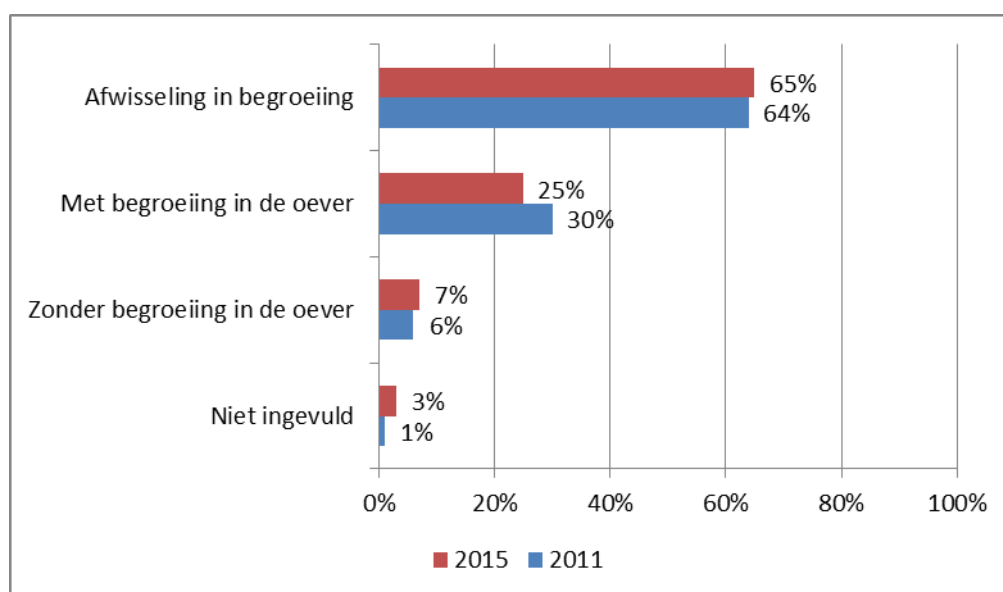
Van de 1102 respondenten die deze vraag invulden sprak twee derde (67%) zijn/haar voorkeur uit voor oevers die afwisselend zijn begroeid, soms met en soms zonder begroeiing (foto 3). Een kwart (26%) geeft de voorkeur aan oevers met begroeiing (foto 1)

Tabel 5. Voorkeur van de respondenten voor eventuele begroeiing op de oevers

Aan welke van de onderstaande oevers geeft u de voorkeur?	in aantal	in % van het totaal
Met begroeiing in de oever	284	25,8%
Zonder begroeiing in de oever	84	7,6%
Afwisselend met en zonder begroeiing in de oever	734	66,6%
Subtotaal	1102	100,0%
Geen antwoord	29	
Totaal	1131	

Ook deze vraag is in 2011 voorgelegd aan de respondenten. Uit de volgende grafiek (inclusief de respondenten die deze vraag niet invulden) blijkt dat ook in 2011 de voorkeur van de meeste respondenten uitging naar oevers zoals die op foto 3 staan afgebeeld. Dus afwisselend begroeit en niet begroeid. In 2011 had dit de voorkeur van 64% van de respondenten. In 2015 was dat voor 65% van de respondenten het geval

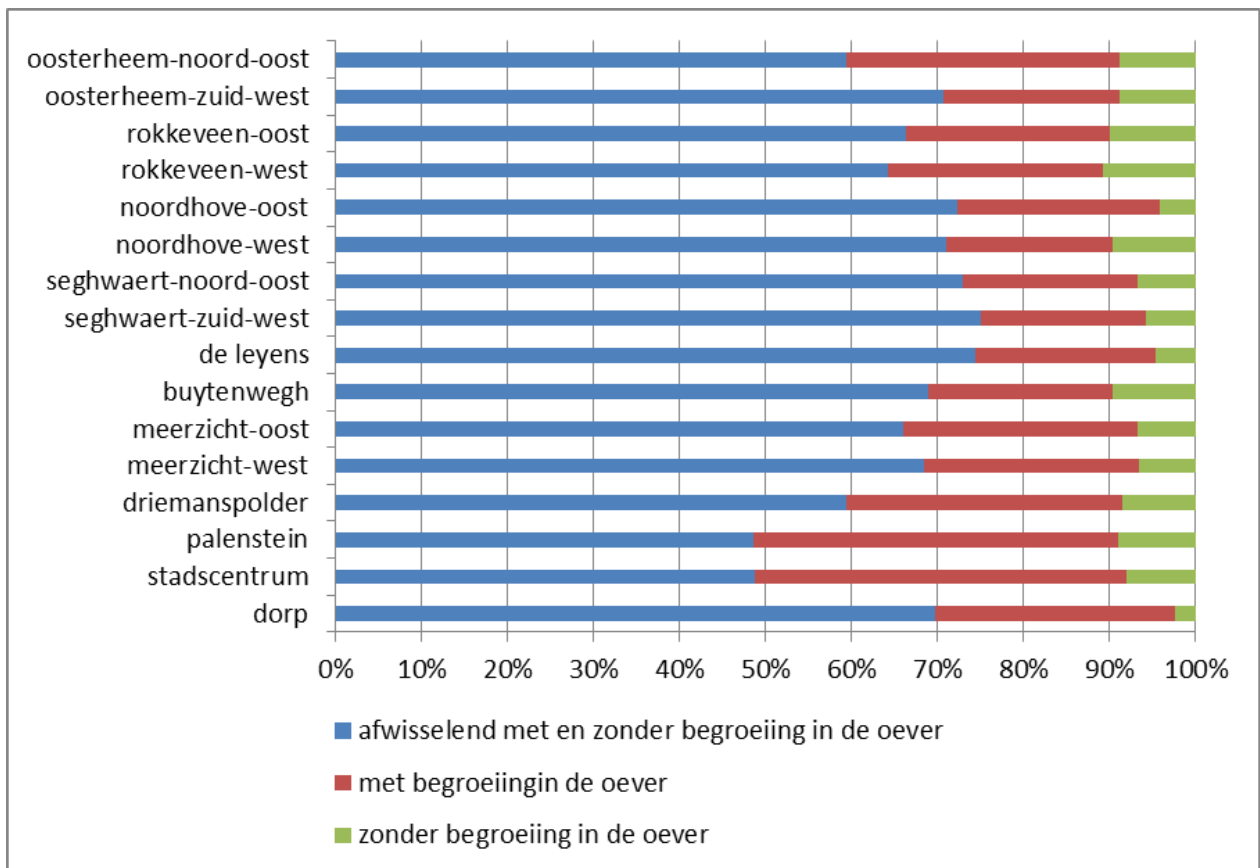
Grafiek 5. Voorkeur voor begroeiing op de oevers in 2011 en 2015

Wordt er nu, net als in 2011, gekeken naar de voorkeur naar geslacht dan blijken er in tegenstelling tot 2011 weinig verschillen te zijn tussen mannen en vrouwen. Bijna twee derde van de mannen en ook de vrouwen geeft de voorkeur aan afwisseling in wel en geen begroeiing (foto 3)

Naar buurt uitgesplitst blijkt dat in Palenstein en het Stadscentrum relatief de meeste respondenten hun voorkeur uitspreken voor begroeide oevers. In Seghwaert-zw en de Leyens kiezen relatief de meeste respondenten voor oevers die afwisselend zijn met en zonder begroeiing.

Grafiek 6. Mening van de respondenten per buurt over de begroeiing van de oevers

BIJLAGE 1. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de 1.131 respondenten uit de omnibusenquête die vragen hebben ingevuld over de stadsnatuur of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerse 18 plussers kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van punt- of intervallschattingen.

Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt aangenomen dat dit in de populatie ook 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen).

Het is daarbij mogelijk, met behulp van statistische formules, de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- stel dat van alle 1.131 respondenten 30% opvatting A heeft. In werkelijkheid (dus in de totale populatie van Zoetermeesters van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,3% en de 32,7%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag x vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18 plussers die gedrag x vertonen tussen de 46,4 en 73,6% vrouw is.

Tabel 1. Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%).

Aantal respondenten	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1.000	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1.131	1,8	2,4	2,7	2,9	3,0

BIJLAGE 2. Bevolking, steekproef en respons

In de twee onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons van dit deelonderzoek onderling vergeleken aan de hand van de kenmerken *sekse* en *leeftijd*.

Geslacht en leeftijd, in %, van:

- de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder (per 1-1-2015);
- de personen in de steekproef (per 1-1-2015);
- de respondenten (volgens opgave van de respondent).

Geslacht en leeftijd, in % van:

Geslacht en leeftijd	Bevolking	Personen in de steekproef	Respondenten
Man 18 < 30 jr	9,5%	10,0%	3,4%
Vrouw 18 < 30 jr	9,2%	8,7%	4,4%
Man 30 < 40 jr	7,5%	7,7%	5,1%
Vrouw 30 < 40 jr	7,8%	7,2%	5,2%
Man 40 < 50 jr	8,2%	7,3%	4,9%
Vrouw 40 < 50 jr	9,2%	9,2%	7,8%
Man 50 t/m 64	13,8%	14,3%	17,4%
Vrouw 50 t/m 64	14,6%	15,1%	21,1%
Man 65 jr en ouder	9,3%	9,8%	16,7%
Vrouw 65 jaar en ouder	11,0%	10,8%	14,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal	98.040	4.000	1.081

* 50 van de 1.131 respondenten uit 2015 hebben hun geslacht en/of leeftijd niet opgegeven

BIJLAGE 3. Tabellen

Tabel 1. Ervaren stadsnatuur in de eigen buurt in 2013, 2014 en 2015, in aantal en in % van het totaal

Ervaat u de stadsnatuur in uw eigen buurt?	2013		2014		2015	
	aantal	In % van het totaal	aantal	in % van het totaal	aantal	in % van het totaal
Ja	964	78,1%	966	84,4%	884	79,3%
Nee	270	21,9%	178	15,6%	231	20,7%
Subtotaal	1234	100,0%	1144	100,0%	1115	100,0%
Geen antwoord	8		76		16	
Totaal	1242		1220		1131	

BIJLAGE 4. Selectie van de vragen uit de omnibusenquête 2015 m.b.t. het onderwerp stadsnatuur en natuurbeleving

STADSNATUUR EN NATUURBELEVING

101. Onder stadsnatuur wordt het spontane planten- en dierenleven in de stad verstaan. Deze planten en dieren maken gebruik van de mogelijkheden die de stad biedt, zoals parken, groenstroken, tuinen, gazons, muren, daken en watergangen, als ook puinstortplaatsen, braakliggende terreinen en composthopen.

Ervaart u deze stadsnatuur in uw eigen buurt?

1. ja
 2. nee

102. **Waardeert u de stadsnatuur in uw eigen buurt?**

1. ja
 2. nee

103. **Waar geniet u het meest van de (stads)natuur in Zoetermeer?**

LET OP: 'het meest', dus slechts één antwoord kiezen.

1. bij mijn eigen huis en/of in de volkstuin
 2. in het groen van de buurt
 3. in de recreatiegebieden/parken
 4. ik geniet niet van de stadsnatuur in Zoetermeer

104. De gemeente Zoetermeer streeft (in het kader van een duurzame stad) naar een zo groot mogelijke variatie aan in het wild levende plant- en diersoorten op haar grondgebied. Dit bevordert de leefbaarheid en verkleint de kans op plagen. Ook de bloemrijke bermen en oevers dragen daaraan hun steentje bij.

Met welke stelling over bloemrijke bermen bent u het eens?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- bloemrijke bermen zijn mij niet eerder opgevallen in Zoetermeer
 bloemrijke bermen trekken vlinders en vogels aan, dat vind ik leuk
 bloemrijke bermen belemmeren het uitzicht, bijv. op kruispunten
 in de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig
 bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid, dat vind ik vervelend

105. De meeste oevers en rietkragen in Zoetermeer zijn belangrijk voor het waterleven.

Aan welke van de onderstaande oevers geeft u de voorkeur?

LET OP: 'de voorkeur', dus slechts één hokje aankruisen.

1. met begroeiing in de oever

2. zonder begroeiing in de oever

3. afwisselend met en zonder begroeiing in de oever

